Lieta Nr. 11511000210
SKK-348/2017

LĒMUMS
Rīgā 2017.gada 18.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesnese Inguna Radzeviča izskatīja rakstveida procesā apsūdzētās /pers. B/ sūdzību par Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2017.gada 15.marta lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedumu
/pers. B/, personas kods /personas kods/,
atzīta par vainīgu Krimināllikuma 20.panta otrajā daļā un 117.panta 9.punktā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 10 gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 1 gadu.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedumu /pers. B/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 117.panta 9.punkta par to, ka viņa organizēja slepkavību pastiprinošos apstākļos – mantkārīgā nolūkā.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 11.augusta spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. B/ aizstāvja /pers. C/ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedums atcelts daļā par apsūdzētajai /pers. B/ noteikto sodu.
/pers. B/ pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 117.panta 9.punkta sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] pantu, ar brīvības atņemšanu uz 9 gadiem un ar policijas kontroli uz 1 gadu.
Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedums atstāts negrozīts.

[4] Ar Augstākās tiesas 2016.gada 17.marta lēmumu, izskatot krimināllietu kasācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. B/ un viņas aizstāvja /pers. C/ kasācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 11.augusta spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

[5] Ar Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu no jauna apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. B/ aizstāvja O. Rodes apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedums atcelts daļā par apsūdzētajai /pers. B/ noteikto sodu.
/pers. B/ pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 117.panta 9.punkta sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] pantu, ar brīvības atņemšanu uz 9 gadiem un ar policijas kontroli uz 1 gadu.
Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 19.marta spriedums atstāts negrozīts.

[6] Pilna tiesas sprieduma pieejamības diena noteikta 2017.gada 31.janvāris, bet sprieduma tulkojuma pieejamības diena – 2017.gada 16.februāris.

[7] 2017.gada 6.martā Rīgas apgabaltiesā saņemts apsūdzētās /pers. B/ iesniegums ar lūgumu atjaunot nokavēto kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu.
Pamatojot šādu lūgumu, apsūdzētā norādījusi, ka kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ, jo laikā no 2017.gada 14. līdz 26.februārim viņa bijusi slima un šī iemesla dēļ tiesas noteiktajā dienā – 2017.gada 16.februārī – nav varējusi ierasties tiesā, lai saņemtu sprieduma tulkojumu, un līdz ar to nav varējusi likumā noteiktajā termiņā iesniegt kasācijas sūdzību. Pēc izveseļošanās 2017.gada 27.februārī viņa devusies uz tiesu, kur saņēmusi sprieduma tulkojumu, bet pēc tam desmit dienu termiņā iesniegusi kasācijas sūdzību.
Iesniegumam par nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu apsūdzētā /pers. B/ pievienojusi kasācijas sūdzību, kurā lūgts atcelt Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, izrakstu no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes un lēmuma par bezdarbnieka statusu gaismas kopiju.

[8] Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneses 2017.gada 15.marta lēmumu /pers. B/ atteikts atjaunot nokavēto termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai par Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra spriedumu.
Pamatojot šādu lēmumu, tiesnese norādījusi, ka ar iesniegumam pievienoto izrakstu no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes apstiprinās, ka apsūdzētā attaisnojošu iemeslu dēļ tiesas noteiktajā dienā – 2017.gada 16.februārī – nav varējusi saņemt sprieduma tulkojumu, taču lietā nav iesniegti pierādījumi, kas attaisnotu kasācijas sūdzības neiesniegšanu likumā noteiktajā termiņā – līdz 2017.gada 27.februārim.

[9] Par Rīgas apgabaltiesas tiesneses 2017.gada 15.marta lēmumu apsūdzētā /pers. B/ iesniegusi sūdzību, kurā lūdz atcelt tiesneses lēmumu, atzīt, ka kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ, atjaunot nokavēto termiņu un pieņemt kasācijas sūdzību izskatīšanai.
Savu lūgumu apsūdzētā /pers. B/ pamatojusi ar šādiem argumentiem.
[9.1] Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ, jo laikā no 2017.gada 14.februāra līdz 26.februārim apsūdzētā slimojusi ar gripu un sakarā ar slimību ģimenes ārsts bija noteicis viņai mājas režīmu. Šī iemesla dēļ tiesas noteiktajā dienā – 2017.gada 16.februārī – apsūdzētā nav varējusi saņemt sprieduma tulkojumu un līdz ar to nav varējusi likumā noteiktajā termiņā – līdz 2017.gada 27.februārim – sagatavot un iesniegt kasācijas sūdzību. Uzreiz pēc izveseļošanās 2017.gada 27.februārī apsūdzētā devusies uz tiesu, kur saņēmusi sprieduma tulkojumu, bet 2017.gada 6.martā, nenogaidot desmit dienu termiņu no sprieduma tulkojuma saņemšanas dienas, iesniegusi par šo spriedumu kasācijas sūdzību. Apsūdzētās ieskatā, tieši tas apstāklis, ka tiesas sprieduma tulkojumu viņa attaisnojošu iemeslu dēļ saņēmusi tikai 2017.gada 27.februārī, objektīvi izskaidro, kādēļ viņai nebija iespējams tajā pašā dienā iesniegt kasācijas sūdzību par šo spriedumu un tādējādi formāli ievērot likumā noteikto termiņu. Proti, lai sagatavotu kasācijas sūdzību, apsūdzētajai bija nepieciešams iepazīties ar sprieduma saturu, izanalizēt tiesas argumentus un rakstveidā izklāstīt savu motivētu viedokli.

[9.2] 2016.gada 19.decembra tiesas sēdē, kad ticis pasludināts saīsinātais spriedums, tiesnese norādījusi, ka pārsūdzēt tiesas spriedumu apsūdzētā varēs desmit dienu laikā no sprieduma tulkojuma saņemšanas dienas. Šo tiesneses norādi apsūdzētā uztvērusi tādējādi, ka sūdzības iesniegšanas termiņu skaitījusi no 2017.gada 27.februāra, proti no dienas, kad viņa faktiski saņēmusi sprieduma tulkojumu.

[9.3] Kriminālprocesa likuma 321.pants noteic, ka gadījumā, ja nolēmuma kopija vai paziņojums par pieņemto nolēmumu personai nogādāts pa pastu, uzskatāms, ka par nolēmumu personai ir paziņots septītajā dienā pēc tā kopijas vai paziņojuma nodošanas pastā.

Šajā lietā paziņojums par to, ka sprieduma tulkojums apsūdzētajai būs pieejams tiesas kancelejā 2017.gada 16.februārī, tika nodots pastā 2017.gada 8.februārī, tādēļ saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 321.pantā noteikto prezumpciju atzīstams, ka apsūdzētā saņēmusi šo paziņojumu 2017.gada 15.februārī, proti, jau slimības laikā. Tādējādi kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš jāsāk skaitīt no brīža, kad apsūdzētā faktiski saņēmusi sprieduma tulkojumu, tas ir, no 2017.gada 27.februāra.

[9.4] Tiesneses lēmums, ar kuru atteikts atjaunot nokavēto kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, liedz apsūdzētajai tiesības uz viņas kasācijas sūdzības izskatīšanu taisnīgā tiesā, jo stāsies spēkā apelācijas instances tiesas spriedums, kas pieņemts, pārkāpjot likuma normas.

Motīvu daļa

[10] Augstākās tiesas tiesnese atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas tiesneses 2017.gada 15.marta lēmums atceļams un lieta šajā daļā nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[10.1] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmo daļu kasācijas sūdzību iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā vai, ja tiesa pagarinājusi pārsūdzības termiņu, ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 321.[1] panta pirmajai daļai tiesas sprieduma vai lēmuma, ar kuru tiek pabeigta tiesvedība, pieejamības diena ir diena, kad spriedums vai lēmums vai sprieduma vai lēmuma tulkojums ir saņemams tiesas kancelejā.

[10.2] No lietas materiāliem redzams, ka sprieduma tulkojuma pieejamības diena bija noteikta 2017.gada 16.februāris.

Lietā nav strīda par to, ka sprieduma tulkojumu apsūdzētā /pers. B/ saņēmusi nevis tiesas noteiktajā dienā, bet 2017.gada 27.februārī. Tāpat nav strīda par to, ka likumā noteiktajā desmit dienu termiņā, skaitot no sprieduma tulkojuma pieejamības dienas, proti, līdz 2017.gada 27.februārim, apsūdzētā nav iesniegusi kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas spriedumu.

Pamatojot minēto termiņu nokavējumu, apsūdzētā /pers. B/ iesniegusi tiesā izrakstu no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes, no kura redzams, ka laika posmā no 2017.gada 14.februāra līdz 26.februārim apsūdzētā slimojusi un viņai bijis noteikts mājas režīms (*7.sējuma 158.lapa*). Minētais ārstēšanās režīms vērtējams kā režīms, kurš personai liek atrasties mājās, lai nodrošinātu kvalitatīvu ārstēšanās procesu. Personas, kurām noteikts šāds režīms, nevar veikt citas darbības, kuras nav saistītas ar ārstniecību.

Pamatojoties uz minēto izrakstu no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes, apelācijas instances tiesas tiesnese atzinusi, ka apsūdzētā sprieduma tulkojumu nav saņēmusi tiesas noteiktajā dienā, bet 2017.gada 27.februārī attaisnojošu iemeslu dēļ. Vienlaikus tiesnese atzinusi, ka kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas spriedumu, kuras iesniegšanas pēdējā diena arī bija 2017.gada 27.februāris, apsūdzētā nav iesniegusi bez attaisnojošiem iemesliem.

Augstākās tiesas tiesnese atzīst, ka apelācijas instances tiesas tiesneses lēmums šajā daļā ir pretrunīgs un nemotivēts.

Likumdevējs Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā noteicis 10 dienu, bet gadījumos, kad tiesa pagarinājusi pārsūdzības termiņu, 20 dienu termiņu kasācijas sūdzības vai protesta iesniegšanai, skaitot no dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums.

Ievērojot minēto, Augstākās tiesas tiesnese atzīst, ka no apelācijas instances tiesas tiesneses lēmuma izrietošā prasība, ka apsūdzētajai /pers. B/ kasācijas sūdzība par apelācijas instances tiesas nolēmumu bija jāiesniedz tajā pašā dienā, kad viņa attaisnojošu iemeslu dēļ saņēmusi sprieduma tulkojumu, proti 2017.gada 27.februārī, neatbilst Kriminālprocesa likuma 570.panta nosacījumiem. Tiesnese nav izvērtējusi, vai šajā gadījumā nepastāv pamats nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanai.

[10.3] Ievērojot minēto, Augstākās tiesas tiesnese atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas tiesneses 2017.gada 15.marta lēmums atceļams un lieta šajā daļā nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, jo jautājumu izlemšana par nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu un kasācijas sūdzības pieņemšanu izskatīšanai neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

[11] Augstākās tiesas tiesnese atzīst, ka par pamatu apelācijas instances tiesas tiesneses lēmuma atcelšanai nevar būt apsūdzētās /pers. B/ atsauce uz to, ka lēmuma neatcelšanas gadījumā apsūdzētajai tiks liegtas tiesības uz viņas kasācijas sūdzības izskatīšanu taisnīgā tiesā.

Augstākā tiesa jau iepriekš norādījusi, ka Kriminālprocesa likums nosaka vienotu procesuālo kārtību visām kriminālprocesā iesaistītajām personām, tostarp, apsūdzētajam un viņa aizstāvim. Kriminālprocesa likumā noteiktās kārtības neievērošana savu tiesību īstenošanā nevar būt par pamatu tiesas sprieduma apšaubīšanai (*Augstākās tiesas 2009.gada 30.aprīļa lēmums lietā Nr. SKK-69/2009 (81203995)*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 582.panta otro daļu, Augstākās tiesas tiesnese

nolēma:

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 15.marta lēmumu, ar kuru apsūdzētajai /pers. B/ atteikts atjaunot nokavēto termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai par Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 19.decembra spriedumu, un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese I. Radzeviča